

Caleidoscoop

Ik heb er graag een reis van anderhalf uur voor over om naar Aalten te rijden, het dorp in de Achterhoek waar ik ben opgegroeid. Omdat ik gezegend ben met een melancholieke natuur vind ik het prachtig om daar vervolgens allerlei plekken af te rijden waar ik herinneringen heb liggen. Dit tot afgrijzen van mijn Brabantse partner die zo'n 'reis zonder bestemming' als geheel zinloos ervaart.

Aalten heb ik altijd als een religieuze microkosmos beleefd. Het kent talloze kerkgenootschappen die – althans in mijn jeugd – elkaar met christelijke naijver beconcurrerden. Aalten stond bekend als het Jeruzalem van de Achterhoek. Toen het tijdens de Reformatie van katholiek op slag protestant werd, bleek Aalten een caleidoscoop van rechtzinnigheid: schakerende glassplintertjes van onthutsende pracht, maar ook gekenmerkt door scherpe tegenstellingen, zoals toen ten tijde van de Doleantie de openbare orde in het dorp met geweld moest worden hersteld. Nu is het dorp vredig, althans, dat was het de laatste keer nog toen ik het prachtige dorp van mijn jeugd bezocht.

Als overlevend katholiek lezend in dit themanummer van *Handelingen* met verslagen uit protestantse dorpskerken komen bovenstaande beelden als vanzelfsprekend bij mij boven. Maar we gaan hier wel aan de melancholie voorbij. Hoe is het om in deze tijd missionair te zijn? Het is een moeilijke vraag. Juist in dorpsgemeenschappen is de teloorgang van de volkskerk voelbaar. In het oosten en noorden van het land verandert de demografie ingrijpend en het versterkt seculariserende tendensen. Tegelijkertijd zorgen toegenomen mobiliteit en impact van media ervoor dat dorp en stad qua cultuur steeds meer overeenkomsten vertonen. Kleinschalig missionair zijn vergt balanceren tussen traditie en vernieuwing, tussen gezamenlijkheid en persoonlijke uitdaging. Dat blijkt uit de verhalen en reflecties in deze *Handelingen* een spannend, maar zeker ook ambitieus gebeuren.

Natuurlijk is de vraag naar de missie van het christelijk geloof per definitie een lokale kwestie. Maar ook in dorpen reorganiseert de religie zich, ze individualiseert en fragmenteert, zoals Joep de Hart in deze editie van *Handelingen* toelicht. Zo blijft er voor u en mij veel te zien in de caleidoscoop van religieuze varianten. <

*Hans (prof.dr. J.B.A.M.) Schilderman is hoofdredacteur van Handelingen en hoogleraar Religie en Zorg aan de Faculteit Filosofie, Theologie en Religiewetenschappen van de Radboud Universiteit Nijmegen.
h.schilderman@ftr.ru.nl*